

ПР.РАТ.05.

Процедура за утврђивање одступања и накнаде за одступање баланских група

Клас. знак: 923
број: 030-00-UKV-27/2018-002
датум: 04. 06. 2018
верзија: 1.0
бр копије: 00Е

	Надлежни извршни/корпоративни директор	Контролисао	Одобрио
Функција	Извршни директор за управљање и тржиште	Руководилац Самосталног сектора за обезбеђење квалитета	Директор
Име и презиме занимање	Александар Курћубић дипл.инж.ел.	Александар Росић дипл.инж.ел.	Јелена Матејић Дипл. економиста
Потпис			
Датум	30.5.2018.	30.V 2018.	4.6.2018.

Неконтролисана копија!

ОПШТИ ПОДАЦИ О ДОКУМЕНТУ

Референтна ознака: ПР.РАТ.05
Верзија: 1.0
Веза са: ПО.ИМС– Пословник ИМС
Тип: ДОКУМЕНТАЦИЈА ИМС - ПРОЦЕДУРА
Укупан број страна: 14
Ниво поверљивости: ЈАВНИ
Замењује документ: -

Аутори:

- Никола Тошић, дипл.инж.ел.
- Марко Зарић, дипл.инж.ел.

Назив документа у електронској форми:

**PR.RAT.05-v1.0-Procedura za utvrđivanje odstupanja i naknade odstupanja balansnih grupa-
ODOBREN**

Copyright © Акционарско друштво „Електроурежа Србије“ Београд.

Овај документ као и његови одломци и прилози не могу се објављивати, дистрибуирати нити мењати било којим техничким средствима нити користити за неку другу сврху ван EMC АД без претходног писменог одобрења руководиоца Самосталног сектора за обезбеђење квалитета.

ИСТОРИЈА ИЗМЕНА ДОКУМЕНТА

Верзија	Датум измене	Измену спровео	Опис измене
1.0			ИНИЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

САДРЖАЈ

1	ПРЕДМЕТ	4
2	ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ	4
3	ДЕФИНИЦИЈЕ И СКРАЋЕНИЦЕ	4
3.1	ДЕФИНИЦИЈЕ	4
3.2	СКРАЋЕНИЦЕ	5
4	ОДГОВОРНОСТИ	5
4.1	ОДГОВОРНОСТИ ДУП	5
4.2	ОДГОВОРНОСТИ ДТР.....	6
5	ВЕЗА СА ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА	7
6	ПОСТУПАК	7
6.1	Израда календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије	7
6.2	Прорачун процењене цене одступања за календарску годину Г	8
6.3	Достављање пријављених дневних планова рада БОС	8
6.4	Пријем читаних вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП у дистрибутивном и преносном систему	8
6.4.1	<i>Пријем читаних вредности са дистрибутивног система</i>	8
6.4.2	<i>Пријем читаних вредности са преносног система</i>	9
6.4.3	<i>Провера улазних података</i>	9
6.5	Пријем података о ангажовању баланских ентитета за рад у секундарној и терцијарној регулацији и цени поравнања	9
6.6	Пријем информација о испадима производних јединица	9
6.7	Поступак утврђивања неизбалансираног дневног плана рада и накнаде за неизбалансираност дневног плана рада	10
6.8	Поступак утврђивања одступања балансне групе	10
6.9	Поновни прорачун неизбалансираног дневног плана рада, одступања и накнаде за одступање балансне групе	11
6.9.1	<i>Обрада примедбе БОС</i>	11
6.9.2	<i>Обрада захтева оператора преносног система</i>	11
6.9.3	<i>Обрада захтева ОДС</i>	12
6.9.4	<i>Информисање унутар EMC</i>	12
6.9.5	<i>Поновни обрачун одступања и накнаде за одступања балансне групе</i>	12
6.10	Поступак достављања извештаја балансно одговорној страни	12
6.11	Израда осталих извештаја након прорачуна одступања и накнаде за одступање баланских група	12
6.11.1	<i>Израда извештаја за Службу за системске услуге и проверу усаглашености</i>	12
6.11.2	<i>Израда инфо-табела за Агенцију за енергетику Републике Србије</i>	12
6.11.3	<i>Израда извештаја билансне позиције EMC АД</i>	13
7	ЗАПИСИ	13
7.1	ЗАПИСИ.....	13
8	РАСИ МАТРИЦА И ДИЈАГРАМ ТОКА ПРОЦЕСА	14
8.1	РАСИ МАТРИЦА	15
8.2	ДИЈАГРАМ ТОКА ПРОЦЕСА	18
9	ПРИЛОЗИ	23

1 ПРЕДМЕТ

ЕМС АД, у складу са Законом о енергетици и Правилима о раду тржишта електричне енергије, има обавезу успостављања Балансне одговорности на тржишту електричне енергије. Овим документом уређују се активности и одговорности запослених у процесу утврђивања одступања и накнаде БОС, а нарочито:

- израда календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије,
- пријема и верификације података о очитаним вредностима преузете, односно предате електричне енергије на местима примопредаје у дистрибутивном и преносном систему,
- поступак утврђивања одступања балансне групе,
- поступак утврђивања накнаде за одступање балансне групе.

2 ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ

Активности везане за ову процедуру се спроводе у Сектору за развој и администрацију тржишта електричне енергије, Сектору за билатерално тржиште и набавку губитака, Сектору за обрачун електричне енергије, Сектору национални диспечерски центар и Сектору за планирање и анализу рада преносног система. Све активности се спроводе у складу са Правилима о раду тржишта електричне енергије.

3 ДЕФИНИЦИЈЕ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Дефиниције

- **Балансни механизам** – скуп процедура којима се уређује балансно тржиште електричне енергије.
- **Балансни ентитет** – производна јединица или група производних јединица која учествује у балансном механизму.
- **Балансна група** - Виртуелна област која може примити, односно из које се може предати електрична енергија, а која служи за потребе обрачуна и финансијског поравнања са аспекта балансне одговорности. Обухвата скуп места примопредаје електричне енергије на преносном, односно дистрибутивном систему, као и пријем и предају енергије по основу блокова прекограничне и интерне размене електричне енергије појединих учесника на тржишту.
- **Балансна одговорност** – обавеза учесника на тржишту електричне енергије да, за сваки обрачунски интервал:
 - 1) обезбеди баланс производње, потрошње и блокова прекограничне и интерне размене електричне енергије;
 - 2) преузме финансијску одговорност према оператору преносног система за сва одступања настала услед неизбалансираног дневног плана рада након завршетка унутардневног процеса пријаве дневних планова рада;
 - 3) преузме финансијску одговорност према оператору преносног система за сва одступања реализације од прихваћеног плана производње, потрошње и блокова прекограничне и интерне размене електричне енергије.
- **Балансно одговорна страна (БОС)** - Учесник на тржишту електричне енергије који је балансно одговоран за одступања једне балансне групе у тржишној области Србије и који је закључио уговор о балансној одговорности са оператором преносног система.
- **Место примопредаје** – место предаје електричне енергије односно место преузимања електричне енергије за које се може обезбедити податак о оствареној предаји односно оствареном пријему електричне енергије у обрачунском периоду.
- **Регулациона област** – саставни део повезаног ENTSO-E система (за континенталну Европу) којим управља један оператор преносног система.
- **SRAAMD систем** - систем за даљинско прикупљање података са бројила и обрачун.

- **ММС систем** – Market management system, електронски систем за управљање тржишним процесима у ЕМС АД.
- **ДМС систем** – Систем за управљање документима (Document Management System).
- **Цена поравнања (ЦП)** – пондерисана цена која се користи у процесу обрачуна накнаде за одступање балансне групе.
- **Обрачунски интервал** – Временски период за који се врше обрачуни дефинисани Правилима о раду тржишта електричне енергије.
- **Обрачунски период** – Период за који се издаје рачун за месечну накнаду за одступање балансне групе (од 2. календарског дана у месецу у 00:00h до 1. календарског дана у наредном месецу у 24:00h).
- **Модул за балансни механизам** - апликација ММС система за администрацију балансног механизма.
- **Settlement модул** – апликација ММС система за администрацију одступања на тржишту електричне енергије.
- **Заједничка адреса електронске поште РАТ10** – balansna.odgovornost@ems.rs.

3.2 Скраћенице

- **ДТР** – Дирекција за тржиште електричне енергија;
- **ДУП** – Дирекција за управљање преносним системом;
- **РАТ** – Сектор за развој и администрацију тржишта електричне енергије;
- **РАТ10** – Служба за администрацију балансне одговорности и балансног тржишта електричне енергије;
- **РАТ20** – Служба за администрацију расподеле прекограничних преносних капацитета и гаранције порекла;
- **РАТ30** – Служба за развој тржишта електричне енергије и односе са учесницима на тржишту;
- **БОТ** – Сектор за билатерално тржиште и набавку губитака;
- **БОТ10** – Служба за администрацију дневних планова рада;
- **ОЕЕ** – Сектор за обрачун електричне енергије;
- **НДЦ** – Сектор Национални диспечерски центар;
- **ПАП40** – Служба за системске услуге проверу усаглашености;
- **БОС** – Балансно одговорна страна;
- **ОПС** – оператор преносног система;
- **ОДС** – оператор дистрибутивног система;
- **МПП** – место примопредаје;
- **БГ** – балансна група;
- **БЕ** – балансни ентитет;
- **ММС** – *Market Management System* (информациони систем за администрацију тржишта електричне енергије);
- **ЕДД** – Електронски диспечерски дневник;
- **ОП** – обрачунски период;
- **ОИ** – обрачунски интервал.

4 ОДГОВОРНОСТИ

Одговорни за организацију и спровођење процедуре за утврђивање одступања и накнаде БОС су Извршни директор за управљање и тржиште, директор ДТР, руководилац НДЦ, руководилац РАТ, руководилац БОТ, руководилац ОЕЕ, шеф РАТ10.

4.1 Одговорности ДУП

Одговорности НДЦ:

- Управљање Модулом за балансни механизам (ангажовање баланских ентитета за рад у секундарној и терцијарној регулацији).

4.2 Одговорности ДТР

Одговорности ОЕЕ:

- достављање података у Settlement модул о потврђеним прочитаним вредностима преузете и предате електричне енергије на местима примопредаје (МПП) на преносном систему.

Одговорности БОТ:

- администрација дневних планова рада
- достављање података кроз ММС систем о пријављеним дневним плановима рада:
 - достављање података кроз ММС систем о одступању балансне групе на основу неизбалансираног дневног плана рада након завршетка унутардневног процеса пријаве дневних планова рада;
 - достављање података кроз ММС систем о пријављеној сатној производњи и потрошњи свих баланских група које имају улогу стране одговорне за пријаву производње и/или потрошње електричне енергије у регулационој области ЕМС АД, на основу којих се израчунава вредност прихватљивог одступања балансне групе (ПОБ) на начин описан у Правилима о раду тржишта електричне енергије.

Одговорности РАТ10:

- израда календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије, дефинисање обрачунских периода унутар Settlement модула;
- управљање Модулом за балансни механизам;
- пријем, верификација и обрада података, кроз Settlement модул, о потврђеним прочитаним вредностима преузете и предате електричне енергије на местима примопредаје (МПП) на преносном систему;
- пријем, верификација и обрада података, кроз Settlement модул, о потврђеним прочитаним вредностима преузете и предате електричне енергије на местима примопредаје (МПП) на дистрибутивном систему;
- прорачун и верификација, кроз Settlement модул, одступања баланских група на основу неизбалансираног дневног плана рада;
- израда коначног извештаја обрачуна одступања и накнаде за одступање баланских група на основу неизбалансираног дневног плана рада у Settlement модулу;
- утврђивање одступања баланских група у регулационој области ЕМС АД кроз Settlement модул;
- утврђивање накнаде за одступање балансне групе за сваки обрачунски интервал кроз Settlement модул;
- утврђивање накнада за одступање балансне групе за сваки обрачунски период кроз Settlement модул;
- израда извештаја за Службу за системске услуге и проверу усаглашености за потребе израде извештаја о испуњењу помоћних услуга;
- израда билансне позиције ЕМС АД са аспекта балансног механизма и балансне одговорности за сваки обрачунски период и сумарно за текућу календарску годину кроз ММС систем;
- израда инфо-табела за Агенцију за енергетику Републике Србије.
- достављање података у САП систем за потребе израде рачуна.

Одговорност пословно-техничког секретара ДТР:

- штампање и достава коначних извештаја за неизбалансираност дневног плана рада БОС;
- штампање и достава коначних извештаја за обрачун одступања и накнаде БОС.

5 ВЕЗА СА ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

- Закон о енергетици;
- Правила о раду тржишта електричне енергије;
- Правила о раду преносног система;
- Правила о објављивању кључних тржишних података;
- ПР.РАТ.03 – Процедура за управљање баланским механизмом;
- ПР.РАТ.04 – Процедура регистрације балансно одговорне стране
- ПР.РАТ.06 – Процедура издавања и пријема рачуна по основу одступања баланских група и ангажоване балансне енергије на националном балансном тржишту;
- ПР.БОТ.01 – Процедура за израду дневних планова рада ЕЕС;
- ПР.ОЕЕ.07 – Процедура дневног обрачуна протока и губитака електричне енергије у преносном систему;
- SRPS ISO 9001:2015, Системи менаџмента квалитетом – захтеви.

Напомена:

Наведени документи су били важећи у тренутку одобрења овог документа. У случају објављивања нових издања, корисници се упућују на коришћење важећих верзија.

6 ПОСТУПАК

Сви процеси у погледу функционисања и примене балансне одговорности, односно права и обавезе EMC АД са једне и учесника на тржишту електричне енергије са друге стране, су уређени **Уговором о балансној одговорности**. Уговор о балансној одговорности се закључује се између EMC АД и Учесника на тржишту електричне енергије који жели да добије статус Балансно одговорне стране (БОС) у складу са Правилима о раду тржишта електричне енергије. Уговор у име EMC АД потписује директор EMC АД. За реализацију овог уговора одговоран је директор ДТР. Предмет овог уговора нарочито представљају права и обавезе Учесника на тржишту електричне енергије у погледу успостављања и примене балансне одговорности. Потписивање уговора о балансној одговорности је уређено процедуром ПР.РАТ.04.

6.1 Израда календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије

Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за календарску годину Г, садржи следеће информације:

- Датум издавања и плаћање рачуна за Ангажовану балансну енергију за сваки обрачунски период у години Г;
- Датум издавања и плаћања рачуна за одступање реализације од прихваћеног плана производње, потрошње и блокова интерне и прекограничне размене електричне енергије балансне групе за сваки обрачунски период у години Г;
- Датум издавања и плаћања рачуна за одступање услед неизбалансираног дневног плана рада за сваки обрачунски период у години Г;
- Рок за достављање обрачунских података за МПП на дистрибутивном нивоу за сваки обрачунски период у години Г.

Шеф РАТ10, у складу са Правилима о раду тржишта електричне енергије и процедуром ПР.РАТ.03 - Процедура за управљање баланским механизмом, израђује 2 календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г:

- 1) Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије без садржане информације о роковима за достављање обрачунских података од стране ОДС;
- 2) Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије који садржи информације о роковима за достављање обрачунских података од стране ОДС

и у обавези је да га правовремено ажурира у случају измена.

Шеф РАТ10 доставља Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије путем електронске поште Руководиоцу РАТ.

Руководилац РАТ врши верификацију достављених календара обрачуна и плаћања и даје сагласност на објаву Календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије.

Након добијања сагласности од Руководиоца РАТ, инжењер у РАТ10 објављује Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије без садржане информације о роковима за достављање података од стране ОДС (1), на званичном сајту EMC АД и врши архивирање Календара обрачуна и плаћања (1) + (2) на виртуелном серверу РАТ.

Након добијања сагласности од Руководиоца РАТ, Шеф РАТ10 шаље електронском поштом Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије који садржи информације о роковима за достављање података од стране ОДС (2) електронском поштом контакт особама у ОДС.

6.2 Прорачун процењене цене одступања за календарску годину Г

Инжењер у РАТ10 одређује **вредност процењене цене одступања (Ц)** за календарску годину Г у складу са Правилима о раду тржишта електричне енергије и доставља је Шефу РАТ10.

Шеф РАТ10 верификује прорачун цене одступања за календарску годину Г и обавештава запослене у РАТ путем електронске поште о **цени одступања за календарску годину Г** чиме даје сагласност на коришћење прорачунате цене као улазног податка при прорачуну накнаде за неизбалансираност дневног плана рада.

6.3 Достављање пријављених дневних планова рада БОС

Пријава, пријем и обрада дневних планова рада БОС врши се у складу са Правилима о раду преносног система и ПР.БОТ.01 - Процедуром за израду дневних планова рада ЕЕС.

Инжењер у БОТ, у дану Д+1 за дан Д, доставља последње прихваћени дневни план рада БОС кроз ММС систем. Из модула за пријаву дневних планова рада ММС система последње прихваћени планови рада аутоматски се шаљу у Settlement модул за у дану Д+1 до 12:00 за дан Д.

Потврђени дневни план рада БОС представља улазни податак за поступак утврђивања одступања Балансне групе.

6.4 Пријем очитаних вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП у дистрибутивном и преносном систему

Податке о очитаним вредностима преузете (потрошња), односно предате електричне енергије (производња) достављају ОДС (за МПП на дистрибутивној мрежи) и ОПС (за МПП на преносној мрежи) и они представљају улазне податке за прорачун одступања балансне групе.

6.4.1 Пријем очитаних вредности са дистрибутивног система

Очитане вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП у дистрибутивном систему EMC АД прима од Оператора дистрибутивног система у складу са законом и Правилима о раду тржишта.

ОДС врши прикупљање мерних података у складу са Правилима о раду дистрибутивног система. Потврђене очитане податке о сумарној реализованој производњи и потрошњи на свим МПП за сваку балансну групу појединачно по балансним групама доставља путем електронске поште запосленима у РАТ. Инжењери у РАТ ове податке након тога достављају у Settlement модул. ОДС доставља податке у роковима дефинисаним од стране ОПС, у складу са Календаром обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије који садржи информације о роковима за достављање обрачунских података од стране ОДС.

6.4.2 Пријем очитаних вредности са преносног система

За балансне групе које имају МПП на преносној мрежи, подаци о очитаној производњи и потрошњи се обезбеђују у складу са процедуром ПР.ОЕЕ.07. Инжењер у ОЕЕ очитане податке о реализованој производњи и потрошњи за све балансне групе доставља путем .xml документа у Settlement модул.

Инжењер у ОЕЕ након достављања .xml документа обавештава путем електронске поште Шефа РАТ10 да су документа потребна за обрачун одступања балансне групе за одређени обрачунски период достављена у ММС систем и да се могу користити за прорачун одступања балансне групе. Шеф РАТ10 усмено обавештава Инжењера у РАТ10 да су подаци послати у Settlement модул.

6.4.3 Провера улазних података

Инжењер у РАТ10 спроводи проверу података о очитаним вредностима преузете односно предате електричне енергије на МПП на дистрибутивном и преносном систему кроз Settlement модул:

- Верификацијом формата и структуре достављених фајлова (ово се посебно односи на прелазак са летњег на зимско рачунање времена (дан са 25 сати) као и на прелазак са зимског на летње рачунање времена (дан са 23 сата)).

Ако приликом верификације формата и структуре фајлова Инжењер у РАТ10 утврди да формат и структура нису одговарајући Инжењер у РАТ10, усмено обавештава Шефа РАТ10 о примећеном проблему. Шеф РАТ10 обавештава о томе ОДС или инжењера у ОЕЕ путем електронске поште и усмено (телефоном).

Ако се након спроведене верификације достављених вредности о реализованој производњи и потрошњи балансне групе на дистрибутивном и преносном систему утврди да су достављени улазни фајлови по формату и структури у реду, шеф РАТ10 даје сагласност да се ови подаци користе у процесу утврђивања одступања балансних група и накнада за одступање балансних група.

Све потврђене вредности реализоване производње и потрошње свих балансних група, на дистрибутивном и преносном систему се архивирају на виртуелном серверу РАТ.

6.5 Пријем података о ангажовању балансних ентитета за рад у секундарној и терцијарној регулацији и цени поравнања

Из Модула за балансни механизам се, најкасније у дану Д+8 у 06:00 за дан Д, аутоматски шаљу подаци о ангажовању балансних ентитета за рад у секундарној и терцијарној регулацији и цени поравнања у Settlement модул. Инжењер у РАТ10 је задужен за контролу и исправно подешавање система за процес аутоматизованог слања и пријема ових информација између Модула за балансни механизам и Settlement модула.

6.6 Пријем информација о испадима производних јединица

Пријава испада производних јединица се врши у Модулу за балансни механизам у складу са процедуром ПР.РАТ.03. Након усаглашавања података о испадима са учесницима у балансном механизму, инжењер у РАТ10 најкасније до 15. дана у месецу М+1 за месец М из Модула за балансни механизам шаље податке о испадима производних јединица у модул за утврђивање одступања и накнаде за одступање балансних група. Инжењер у РАТ10 је задужен за контролу и исправно подешавање система за процес аутоматизованог слања и пријема ових информација између Модула за балансни механизам и Settlement модула.

6.7 Поступак утврђивања неизбалансираног дневног плана рада и накнаде за неизбалансираност дневног плана рада

Из модула за пријаву дневних планова рада ММС система последње прихваћени планови рада аутоматски се шаљу у Settlement модул у дану Д+1 до 12:00 за дан Д. Унутар Settlement модула по пристизању података, под надзором Инжењера у РАТ10, врши се финансијски обрачун неизбалансираног дневног плана рада у складу са Правилима о раду тржишта електричне енергије.

Након израде обрачуна, у Settlement модулу се за сваку Балансно одговорну страну формира извештај „Коначни обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе на основу неизбалансираног дневног плана рада“. Инжењер у РАТ10 у дану Д+1 за дан Д (у понедељак за петак, суботу и недељу) проверава извештаје и обавештава шефа РАТ10 који врши верификацију извештаја. Након извршене верификације, инжењер у РАТ10 доставља извештај Балансно одговорној страни путем електронске поште на званичне адресе електронске поште из регистрационе пријаве БОС. Инжењер у РАТ10 доставља исти извештај и Руководиоцу РАТ и Економисти у РАТ. Економиста у РАТ након завршетка обрачунског периода у дану дефинисаном у Календару обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије издаје рачун Балансно одговорној страни у складу са процедуром ПР.РАТ.06. Извештаји „Коначни обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе на основу неизбалансираног дневног плана рада“ се чувају у архиви EMC АД.

6.8 Поступак утврђивања одступања балансне групе

По пристизању свих података у Settlement модул, најкасније до 15. дана месеца М+1 за месец М, Settlement модул под надзором Инжењера у РАТ10 аутоматски покреће израду прелиминарних извештаја за сваки обрачунски интервал унутар обрачунског периода за месец М. На овај начин се формира прелиминарни извештај под називом **Обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе**.

На основу овог извештаја, инжењер у РАТ10 кроз Settlement модул врши израду укупног месечног извештаја (под називом: **Месечна накнада по основу одступања балансне групе**) за одговарајући обрачунски период и одговарајућу балансну групу и обавештава шефа РАТ10 који спроводи верификацију израђених извештаја.

Након спроведене контроле извештаја, шеф РАТ10 обавештава о томе Руководиоца РАТ који даје сагласност на извршени обрачун одступања и накнаде за одступање баланских група.

Инжењер у РАТ10 доставља електронском поштом оба извештаја БОС остављајући примерен рок БОС за достављање примедби на обрачун. Ако до наведеног рока нема примедби БОС, достављени извештаји се сматрају коначним.

У случају да БОС поднесе приговор на извршени обрачун одступања и накнаде за одступање, шеф РАТ10 врши проверу оправданости приговора и у случају да за тим има потребе, даје сагласност инжењеру у РАТ10 да покрене кроз Settlement модул поновни прорачун одступања и накнаде за одступање балансне групе.

Након спроведене верификације и добијања сагласности од Руководиоца РАТ на кориговани прорачун одступања и накнаде за одступање, шеф РАТ10 даје налог инжењеру у РАТ10 да достави нове верзије извештаја БОС.

У случају да до рока за издавање рачуна у Календару обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије није могуће извршити корекцију извештаја, тренутна верзија прелиминарних извештаја постаје коначна верзија.

Најкасније до дана за испостављање рачуна дефинисаног у Календару обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије инжењер у РАТ10 припрема коначне извештаје, прави званично пропратно писмо и обавештава Шефа РАТ10.

Обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе и Месечна накнада по основу одступања балансне групе се чувају на виртуелном серверу РАТ.

На основу обрачуна месечних накнада економиста у РАТ издаје рачун за обрачунски период у дану за испостављање рачуна дефинисаног у Календару обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије у складу са процедуром ПР.РАТ.06.

6.9 Поновни прорачун неизбалансираног дневног плана рада, одступања и накнаде за одступање балансне групе

Након извршеног обрачуна, улазни подаци за обрачун се могу кориговати на захтев оператора преносног система, оператора дистрибутивног система или БОС.

6.9.1 Обрада примедбе БОС

БОС упућује примедбу на заједничку адресу електронске поште сектора РАТ.

6.9.1.1 Обрада примедбе на очитане вредности

Уколико балансно одговорна страна упућује примедбу на очитане вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на преносном систему Шеф РАТ10 обавештава путем електронске поште и усмено (телефоном) Руководиоца ОЕЕ и Инжењера у ОЕЕ.

Инжењер у ОЕЕ у року од 12 дана проверава оправданост примедби и обавештава електронском поштом Шефа РАТ10 о оправданости примедбе. Уколико је примедба оправдана, Инжењер у ОЕЕ обавештава електронском поштом Шефа РАТ10 о датуму достављања коригованих очитаних вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на преносном систему. Шеф РАТ10 обавештава електронском поштом БОС о оправданости захтева у роковима дефинисаним у Правилима о раду тржишта електричне енергије.

Уколико балансно одговорна страна упућује примедбу на очитане вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на дистрибутивном систему, Шеф РАТ10 путем електронске поште обавештава БОС да примедбу упути на адресу надлежног оператора дистрибутивног система.

6.9.1.2 Обрада примедбе на остале елементе извештаја

Уколико БОС упућује примедбу на неки од елемената извештаја осим на очитане вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на дистрибутивном и преносном систему, инжењер у РАТ10 проверава оправданост примедби и о томе обавештава Шефа РАТ10. Шеф РАТ 10 верификује оправданост примедби и обавештава електронском поштом БОС о оправданости захтева у роковима дефинисаним у Правилима о раду тржишта електричне енергије.

6.9.2 Обрада захтева оператора преносног система

Поновни обрачун на захтев оператора преносног система се врши уколико се утврди грешка у улазним подацима за које је одговоран оператор преносног система или грешка у начину обрачуна одступања и накнаде за одступање.

Уколико се утврди грешка у начину прорачуна одступања и накнаде за одступање балансне групе, Инжењер у РАТ10 обавештава о томе Шефа РАТ10. Шеф РАТ10 верификује постојање грешке.

Уколико постоји промена у пријављеним дневним плановима рада БОС након достављања података у року из одељка 6.4. Инжењер у БОТ обавештава електронском поштом Шефа РАТ10 о томе. Шеф РАТ10 обавештава електронском поштом Инжењера у РАТ10 о постојању промена у пријављеним дневним плановима рада БОС. Инжењер у РАТ10 проверава утицај промена на прорачун одступања и накнаде за одступање баланских група и о томе обавештава електронском поштом Шефа РАТ10. Шеф РАТ10 верификује утицај промена на обрачун и доноси одлуку о поновном прорачуну.

Уколико постоји промена у подацима са очитаним вредностима о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на преносном систему, Инжењер у ОЕЕ доставља нове податке у ММС систем и о томе обавештава путем електронске поште Шефа РАТ10.

6.9.3 Обрада захтева ОДС

Поновни обрачун на захтев ОДС се врши уколико се утврди грешка у подацима са очитаним вредностима о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на дистрибутивном систему.

ОДС електронском поштом на адресу Шефа РАТ10 и заједничку адресу електронске поште сектора РАТ шаље обавештење о потреби корекције података са очитаним вредностима о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на дистрибутивном систему и доставља нове податке.

6.9.4 Информисање унутар EMC

Шеф РАТ10 се информисе и са секторима ОЕЕ и БОТ о потреби достављања нових података за поновни обрачун.

6.9.5 Поновни обрачун одступања и накнаде за одступања балансне групе

Шеф РАТ10 након пријема и верификације захтева за поновни обрачун одступања и накнаде за одступање балансне групе из тачака 6.9.1, 6.9.2 и 6.9.3 доноси одлуку о поновном обрачуну и року за поновни обрачун, и о томе обавештава Руководиоца РАТ и Економисте у РАТ. Руководилац РАТ даје сагласност за покретање поновног обрачуна.

Након пријема свих података неопходних за поновни прорачун одступања балансне групе, Шеф РАТ10 даје налог Инжењеру у РАТ10 да се покрене прорачун. Прорачун се спроводи у складу са поглављем 6.8.

6.10 Поступак достављања извештаја балансно одговорној страни

Након завршетка обрачуна одступања балансне групе Инжењер у РАТ10 припрема извештај „Месечна накнада по основу одступања балансне групе“.

Након припреме овог извештаја, Инжењер у РАТ10 кроз ДМС систем доставља пословно-техничком секретару извештај и пропратно писмо за сваку БОС. Пословно-технички секретар штампа извештај и доставља га на адресу БОС путем поште.

Месечна накнада по основу одступања балансне се чува и у архиви EMC АД.

6.11 Израда осталих извештаја након прорачуна одступања и накнаде за одступање баланских група

6.11.1 Израда извештаја за Службу за системске услуге и проверу усаглашености

Након завршетка прорачуна одступања и накнаде за одступање баланских група Инжењер у РАТ10 преузима из система извештај Обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе и XML фајл са подацима о оствареној производњи и потрошњи и електронском поштом их доставља Шефу РАТ10. Шеф РАТ10 верификује извештај и XML фајл и доставља га електронском поштом Шефу ПАП40, Инжењеру у ПАП40, Руководиоцу РАТ и запосленима у РАТ.

6.11.2 Израда инфо-табела за Агенцију за енергетику Републике Србије

Инжењер у РАТ10 најкасније до рока договореног са Агенцијом за енергетику Републике Србије, за обрачунски период месеца М, израђује **инфо-табелу Регистар БОС** у форми и са садржајем прописаним од стране Агенције за енергетику Републике Србије. Инжењер у РАТ10 доставља путем електронске поште инфо-табелу Шефу РАТ10, који након верификације

доставља путем електронске поште инфо-табелу Руководиоцу РАТ и Шефу РАТ30, након чега Шеф РАТ30 доставља инфо-табелу путем електронске поште Агенцији за енергетику Републике Србије.

Инжењер у РАТ10 најкасније до рока договореног са Агенцијом за енергетику Републике Србије, за обрачунски период месеца М, израђује **инфо-табелу Обрачун одступања БОС** у форми и са садржајем прописаним од стране Агенције за енергетику Републике Србије. Инфо-табела се израђује за сваку балансну групу која је у посматраном обрачунском периоду барем у једном обрачунском интервалу имала одступање балансне групе различито од нуле. Инжењер у РАТ10 доставља путем електронске поште инфо-табеле Шефу РАТ10, који након верификације инфо-табеле, доставља исту путем електронске поште Руководиоцу РАТ и Шефу РАТ30, након чега Шеф РАТ30 доставља инфо-табелу путем електронске поште Агенцији за енергетику Републике Србије.

Након верификације и слања инфо-табела, Инжењер у РАТ10 архивира инфо-табеле за Агенцију за енергетику Републике Србије на виртуелном серверу РАТ.

У случају поновног прорачуна одступања и накнаде за одступање баланских група Руководилац РАТ и Шеф РАТ10 у сарадњи са Агенцијом за енергетику Републике Србије договарају модалитет достављања исправљених вредности.

6.11.3 Израда извештаја балансне позиције ЕМС АД

Шеф у РАТ10 након сваког прорачуна или поновног прорачуна одступања баланских група и накнада за одступање баланских група, ажурира извештај балансне позиције ЕМС АД са аспекта балансног механизма и балансне одговорности за сваки обрачунски период и сумарно за текућу календарску годину који се налази на виртуелном серверу РАТ.

7 ЗАПИСИ

7.1 Записи

Р. бр.	Ознака обрасца – Назив записа	Чување			Одговорно лице
		Облик	Рок (год)	Место	
1.	Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије без садржане информације о роковима за достављање обрачунских података од стране ОДС	Е	1	Виртуелни сервер РАТ10	Шеф РАТ10
2.	Календар обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије који садржи информације о роковима за достављање обрачунских података од стране ОДС	Е	1	Виртуелни сервер РАТ10	Шеф РАТ10
3.	Цена одступања за календарску годину Г	Е	5	Виртуелни сервер РАТ10	Шеф РАТ10
4.	Коначни обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе на основу неизбалансираног дневног плана рада	Е	5	Виртуелни сервер РАТ10 / ММС	Руководилац РАТ
5.	Подаци о очитаним вредностима преузете (потрошња) и предате електричне енергије (производња)	Е	5	ММС	Инжењер РАТ10
6.	Подаци о последње прихваћеним плановима рада	Е	5	ММС	Инжењер РАТ10
7.	Подаци о ангажовању баланских ентитета за рад у секундарној регулацији, терцијарној регулацији и цени поравнања	Е	5	ММС	Инжењер РАТ10

Р. бр.	Ознака обрасца – Назив записа	Чување			Одговорно лице
		Е	5	ММС	
8.	Подаци о испадима производних јединица	Е	5	ММС	Инжењер РАТ10
9.	Обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе	Е	5	ММС	Руководилац РАТ
10.	Месечна накнада по основу одступања балансне групе	Е	5	ММС	Руководилац РАТ
11.	Приговор	Е	5	Виртуелни сервер РАТ10	Шеф РАТ10
12.	Извештај билансне позиције	Е	5	Виртуелни сервер РАТ10	Руководилац РАТ
13.	Инфо-табела Регистар БОС	Е	3	Виртуелни сервер РАТ10	Руководилац РАТ/ Шеф РАТ30
14.	Инфо-табела Обрачун одступања БОС	Е	3	Виртуелни сервер РАТ10	Руководилац РАТ/ Шеф РАТ30

Легенда: П – на папиру; Е – електронски запис; В – видео; А – аудио

7.2 Упутства

Нема.

8 RACI МАТРИЦА И ДИЈАГРАМ ТОКА ПРОЦЕСА

- 8.1 RACI матрица.
- 8.2 Дијаграм тока процеса.

8.1 RACI матрица

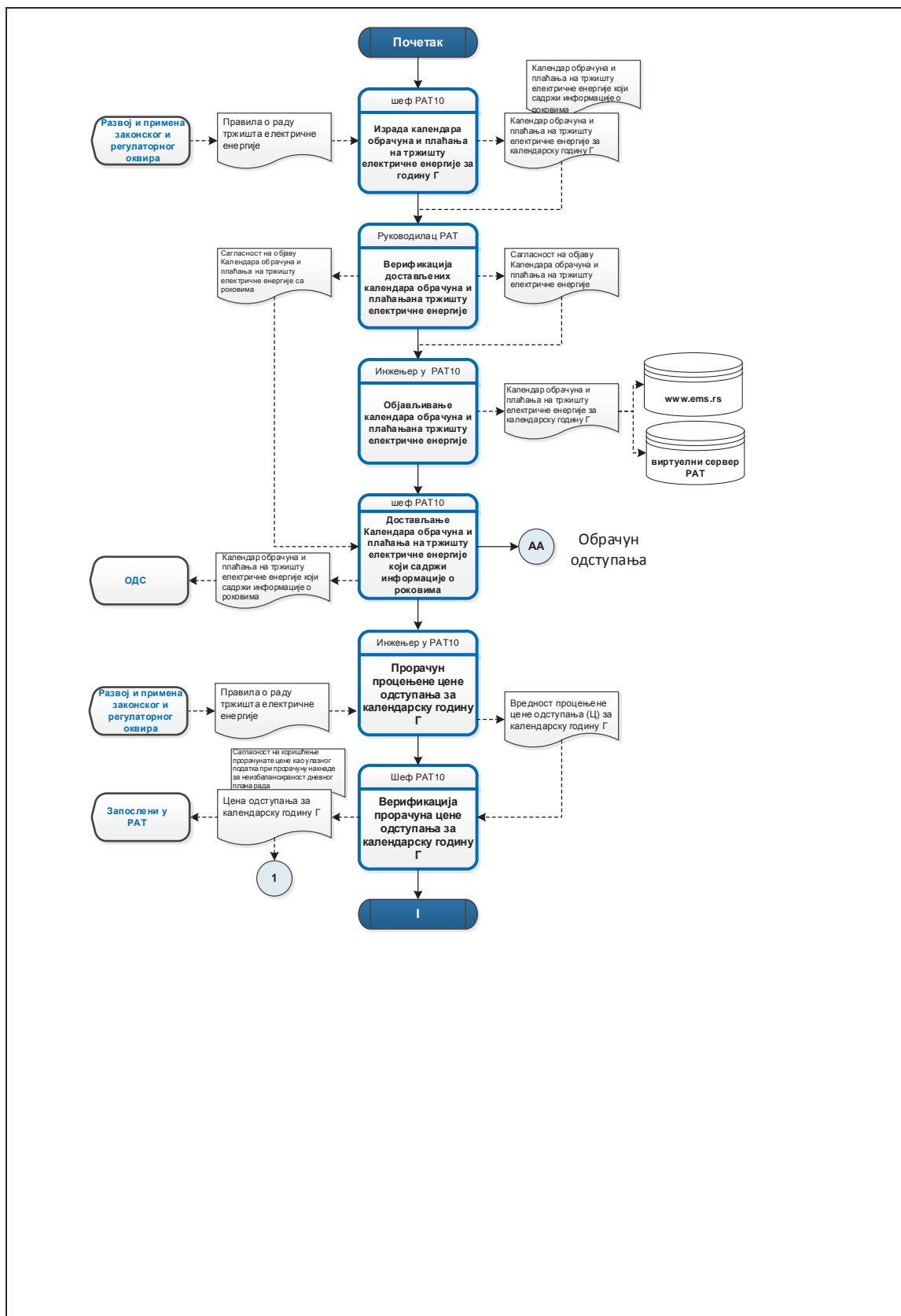
Процедура за утврђивање одступања и накнаде за одступање баланских група																		
Активност/Подпроцес	директор	извршни директор за управљање и тржиште	директор Дирекције за тржиште електричне енергије	руководилац РАТ	Шеф РАТ10	инжењеру РАТ10	запослени у РАТ	Инжењеру БОТ	инжењеру РАТ	Инжењеру ОЕЕ	Економиста у РАТ	пословно-техничком секретар	руководилац ОЕЕ	руководилац БОТ	Шеф ПАП40	Инжењеру ПАП40	шеф РАТ 30	руководилац ИДЦ
Закључење уговора о балансној одговорности	A		R															
1. Израда календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г				A	R													
1.1 Израда календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г				I	A/R													
1.2 Верификација календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г				A/R	I	I												
1.3 Објављивање календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г						A/R												
1.4 Архивирање календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г						A/R												
1.5 Спање календара обрачуна и плаћања на тржишту електричне енергије за годину Г контакт особама у ОДС					A/R													
2. Прорачун процењене цене одступања за календарску годину Г																		
2.1 Одређивање вредности процењене цене одступања (Ц) за календарску годину Г					I	A/R												
2.2 Верификација прорачуна цене одступања за календарску годину Г					A/R		I											
3. Достављање пријављених дневних планова рада БОС																		
3.1 Достава последњег прихваћеног дневног плана рада БОС кроз ММС система								A/R										
4. Пријем очитаних вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП у дистрибутивном и преносном систему																		
4.1 Пријем очитаних вредности са дистрибутивног система							R		A/R									
4.2 Пријем очитаних вредности са преносног система					I	I				A/R								
4.3 Провера улазних података					A	R				I								
4.3.1 Верификације формата и структуре фајлова						A/R												
4.3.2 Давање сагласности да се подаци користе у процесу утврђивања одступања баланских група и накнада за одступање баланских група					A/R													
4.3.3 Архивирање потврђених вредности реализоване производње и потрошње свих баланских група, на дистрибутивном и преносном систему						A/R												

Активност/Подпроцес	директор	извршни директор за управљање и грижште	директор Дирекције за енергетске услуге	руководилац РАТ	Шеф РАТ10	инжењер у РАТ10	запослени у РАТ	Инжењер у БОТ	инжењер у РАТ	Инжењер у ОЕЕ	Економиста у РАТ	пословно-техничком секретар	руководилац ОЕЕ	руководилац БОТ	Шеф ПАП40	Инжењер у ПАП40	шеф РАТ 30	руководилац НДЦ
5. Пријем података о ангажовању баланских ентитета за рад у секундарној и терцијарној регулацији и цени поравнања						A/R												
6. Пријем информација о испадима производних јединица																		
6.1 Спање података о испадима производних јединица у модул за утврђивање одступања и накнаде за одступање баланских група						A/R												
7. Поступак утврђивања неизбалансираног дневног плана рада и накнаде за неизбалансираност дневног плана рада																		
7.1 Надзор над финансијским обрачуном неизбалансираног дневног плана рада						A/R												
7.2 Провера извештаја Коначни обрачун одступања балансе групе и накнаде за одступање балансе групе на основу неизбалансираног дневног плана рада						A/R												
7.3 Верификација извештаја					A/R													
7.4 Достављање извештаја				I		A/R					I							
7.5 Издавање рачуна балансно одговорној страни (ПР.РАТ.06)											A/R							
8. Поступак утврђивања одступања балансе групе																		
8.1 Надзор над израдом прелиминарних извештаја за сваки обрачуни интервал унутар обрачуног периода за месец М																		
8.2 Израда укупног месечног извештаја (Месечна накнада по основу одступања балансе групе) за обрачуни период и балансу групу				I		A/R												
8.3 Верификација укупног месечног извештаја за обрачуни период и балансу групу				I	A/R													
8.4 Давање сагласности на извршени обрачун одступања и накнаде за одступање баланских група				A/R														
8.5 Објављивање извештаја БОС						A/R												
8.5.1 Провера оправданости приговора БОС					A/R													
8.5.2 Објава нове верзије извештаја БОС																		
8.6 Припрема коначних извештаја					I	A/R												
8.7 Издавање рачуна за обрачуни период ПР.РАТ.06											A/R							
9. Поновни прорачун неизбалансираног дневног плана рада, одступања и накнаде за одступање балансе групе																		
9.1 Обрада примедбе БОС																		
9.1.1 Обрада примедбе на очитане вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на преносном систему																		
9.1.1.1 Пријем примедбе на очитане вредности					A/R					I			I					
9.1.1.2 Провера оправданост примедби					I					A/R								
9.1.1.3 Верификација оправданости примедби и обавештавање БОС о оправданости захтева					A/R													
9.1.2 Примедба БОС на очитане вредности о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на дистрибутивном систему																		

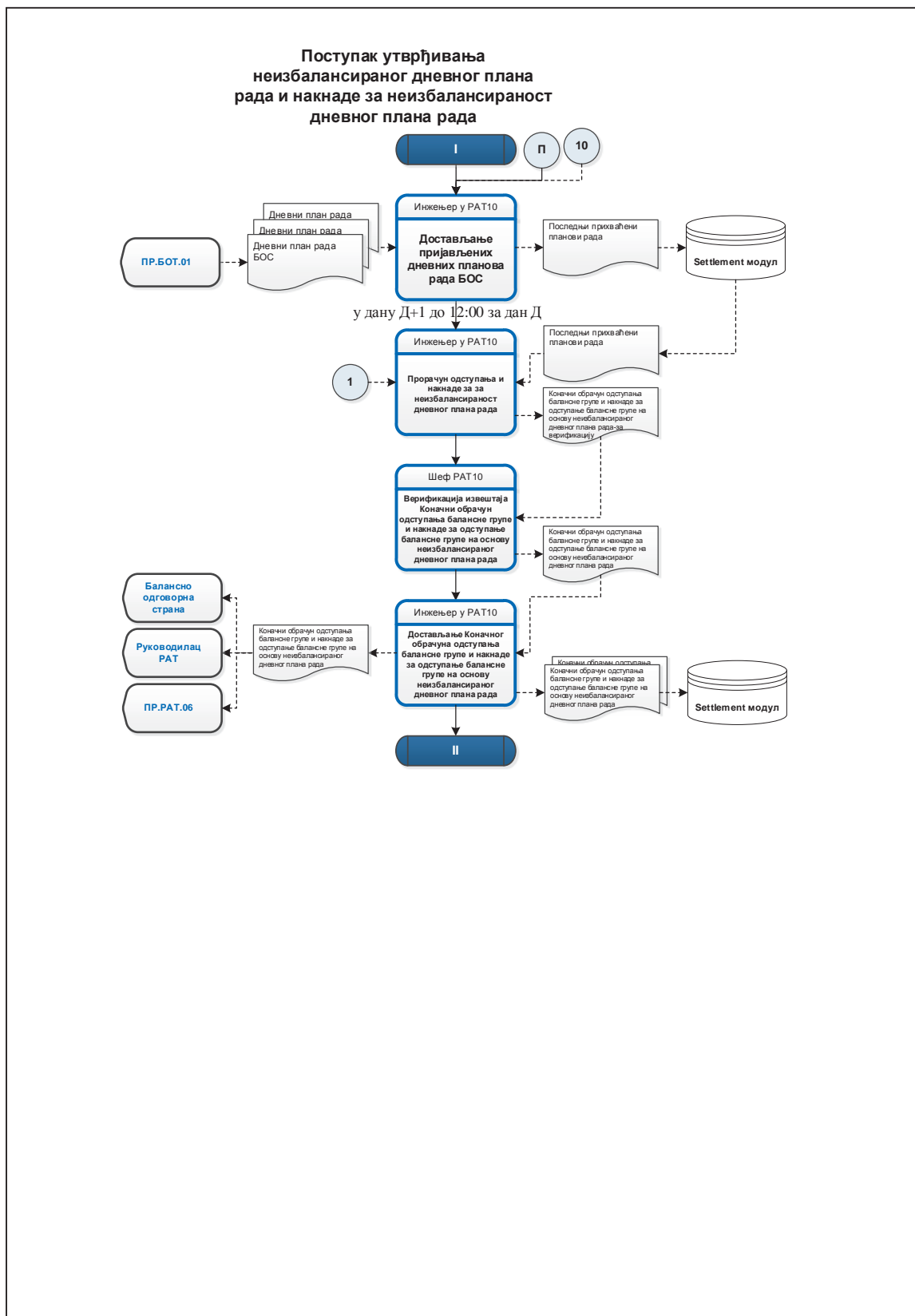
Активност/Подпроцес	директор	извршни директор за управљање и тржиште	директор Дирекције за енергетичке енергије	руководилац РАТ	Шеф РАТ10	инжењер у РАТ10	запослени у РАТ	Инжењер у БОТ	инжењер у РАТ	Инжењер у ОЕЕ	Економиста у РАТ	пословно-техничком секретар	руководилац ОЕЕ	руководилац БОТ	Шеф ПАП40	Инжењер у ПАП40	шеф РАТ 30	руководилац НДЦ
9.1.2.1 Обавештавање БОС да примедбу упути на адресу надлежног оператора дистрибутивног система					A/R													
9.1.3 Обрада примедбе на остале елементе извештаја																		
9.1.3.1 Провера оправданости примедби					I	A/R												
9.1.3.2 Верификација оправданости примедби и обавештавање БОС о оправданости захтева					A/R													
9.2 Обрада захтева ОДС																		
9.2.1 Пријем обавештења о потреби корекције података са очитаним вредностима о преузетој односно предатој електричној енергији на МПП на дистрибутивном систему					A/R													
9.3 Поновни обрачун одступања и накнаде за одступања балансне групе																		
9.3.1 Доношење одлуке о поновном обрачуну и року за поновни обрачун				I	A/R						I							
9.3.2 Давање сагласности за покретање поновног обрачуна				A/R														
9.3.3 Утврђивање потребе за потребу достављања нових података за поновни обрачун					A/R								C	C				
9.3.4 Давање налога за покретање прорачуна (на 6.9)					A/R	I												
10 Поступак достављања извештаја балансно одговорној страни																		
10.1 Припрема извештаја „Месечна накнада по основу одступања балансне групе“						A/R						I						
10.2 Штамп извештаја и достављање на адресу БОС												A/R						
11 Израда осталих извештаја након прорачуна одступања и накнаде за одступање баланских група																		
11.1 Израда извештаја за Службу за системске услуге и проверу услагашености																		
11.1.1 Преузимање извештаја Обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе из система					I	A/R												
11.1.2 Верификација извештаја Обрачун одступања балансне групе и накнаде за одступање балансне групе из система				I	A/R		I								I	I		
11.2 Израда инфо-табела за Агенцију за енергетику Републике Србије																		
11.2.1 Израда инфо-табела Регистар БОС за Агенцију за енергетику Републике Србије					I	A/R												
11.2.2 Верификација инфо-табела Регистар БОС за Агенцију за енергетику Републике Србије			I	A/R														I/R
11.2.3 Израда инфо-табела Обрачун одступања БОС за Агенцију за енергетику Републике Србије				I	A/R													
11.2.4 Верификација инфо-табела Обрачун одступања БОС за Агенцију за енергетику Републике Србије			I	A/R														I/R
11.2.5 Архивирање инфо-табеле за Агенцију за енергетику Републике Србије						A/R												
11.3 Израда извештаја балансне позиције EMC АД						A/R												

R - Responsible – ЗАДУЖЕН (особа која оперативно има задужење за обављање посла – Израшилац);
A - Accountant – ОДГОВОРАН (особа која је лично одговорна, и која даје финална одобрења);
C - Consulted – КОНСУЛТОВАН (особа која даје подршку у виду консултација, мишљења, савета и објашњења, двосмерна комуникација);
I - Informed – ИНФОРМИСАН (особа која се извештава, информације о активности, једносмерна комуникација).

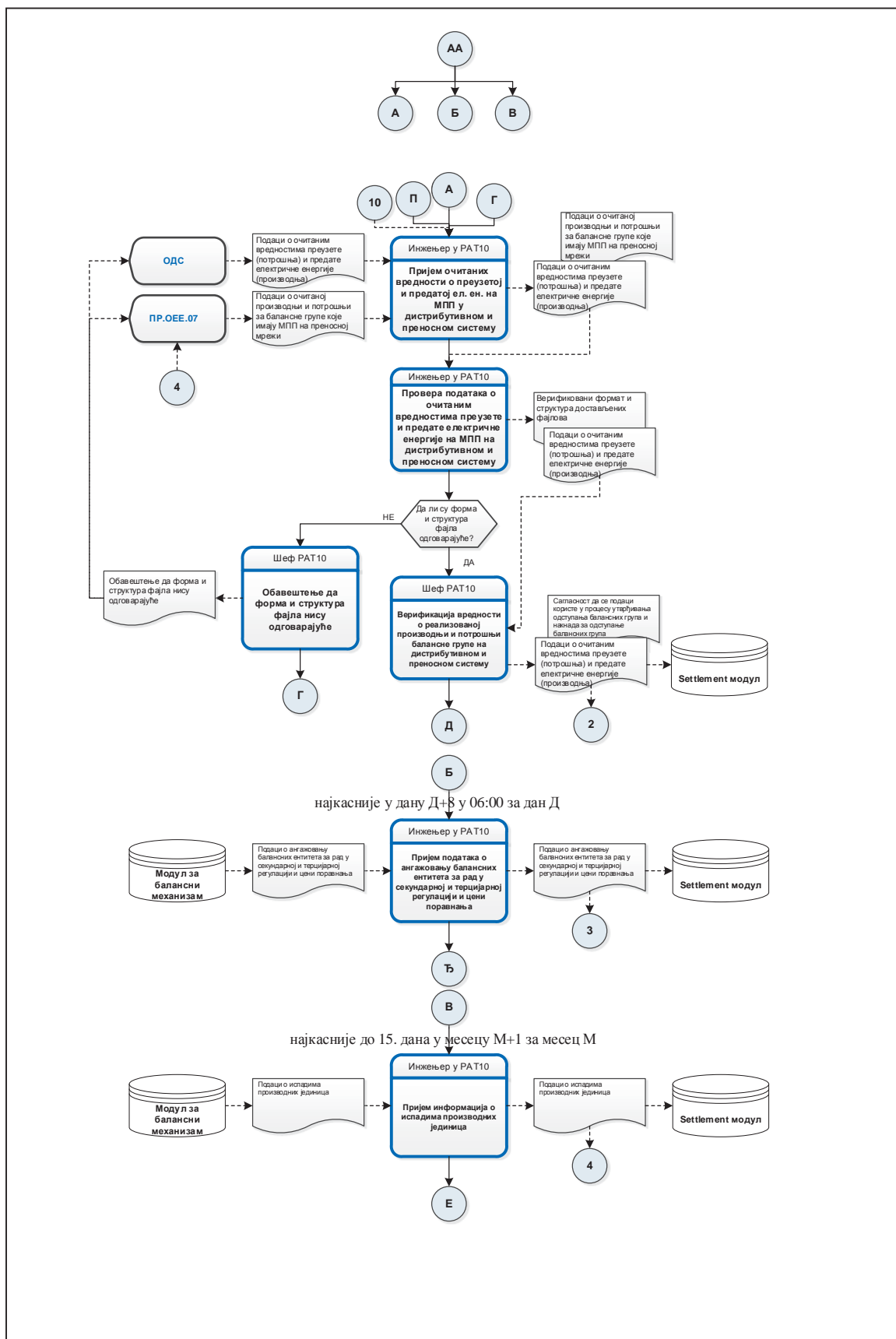
8.2 Дијаграм тока процеса - део 1/5

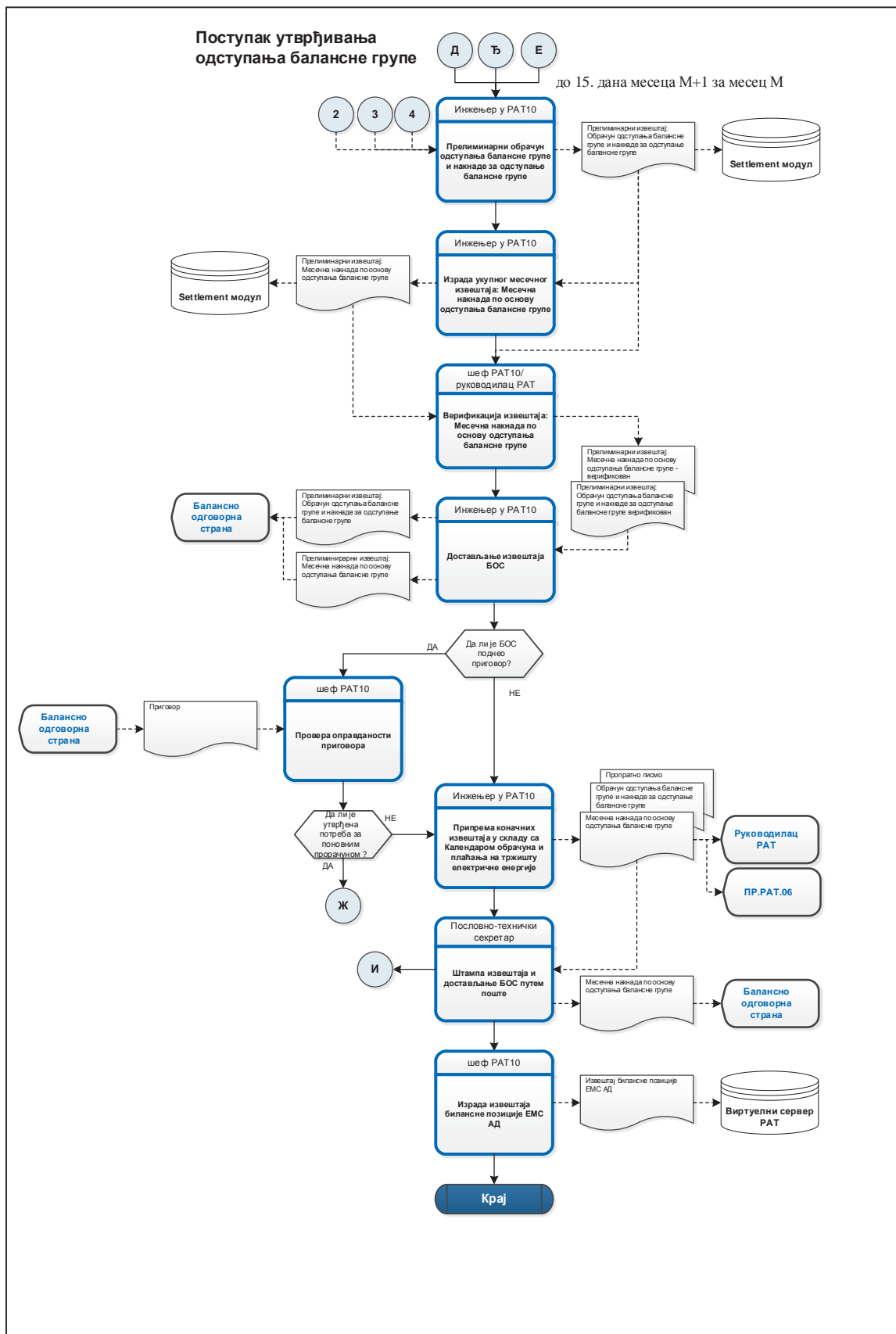
Дијаграм тока процеса - део 2/5

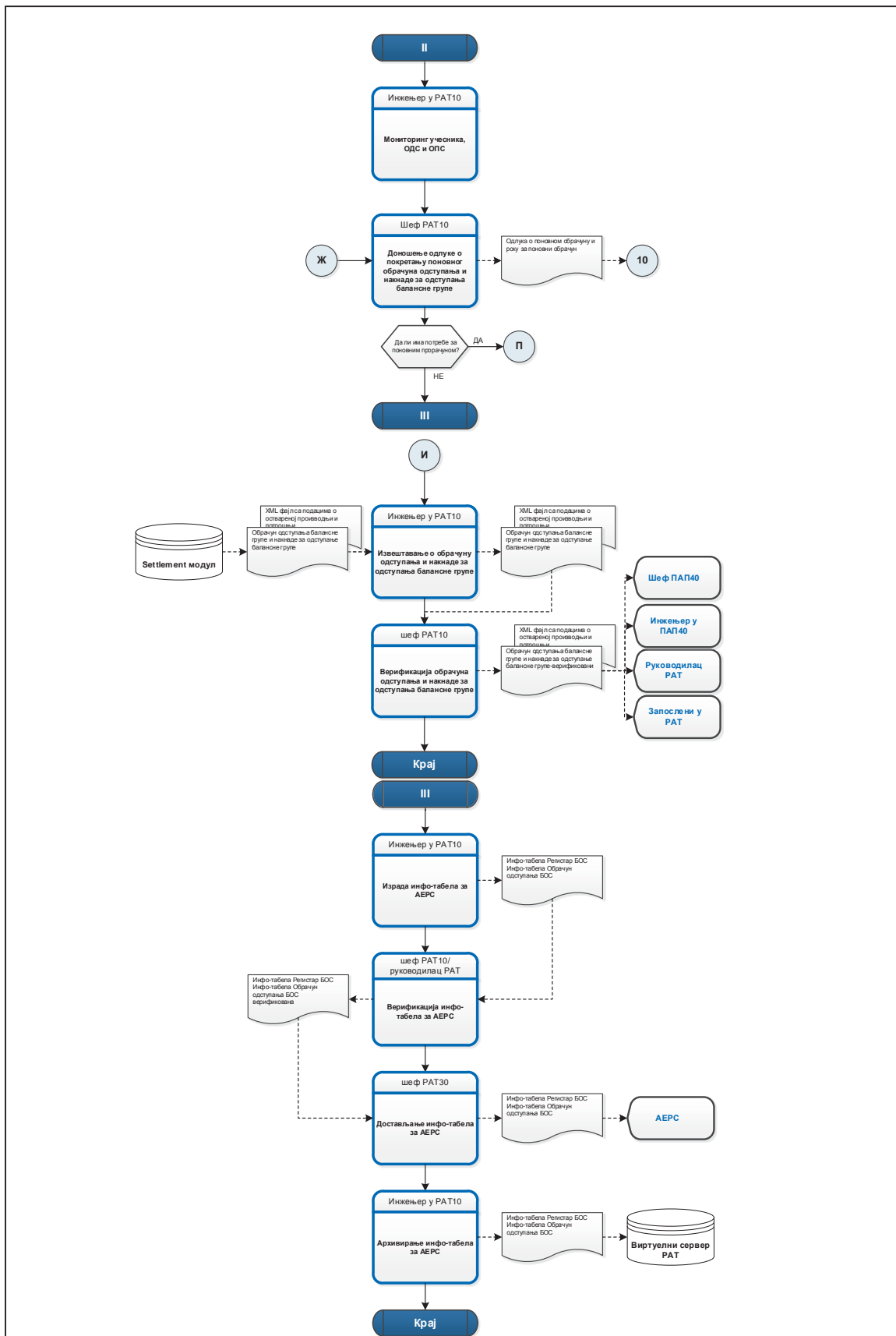
Дијаграм тока процеса - део 3/5

Дијаграм тока процеса - део 4/5

Дијаграм тока процеса – део 5/5

9 ПРИЛОЗИ

- Нема.